మన్మోహన్‌కు సీఎం రేవంత్ నివాళి

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 27 (నమస్తే తెలంగాణ): మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ భౌతికకాయానికి సీఎం రేవంత్‌రెడ్డి నివాళులర్పించారు. శుక్రవారం ఢిల్లీలోని మన్మోహన్ సింగ్ నివాసానికి వెళ్లి భౌతికకాయం వద్ద పుష్పగుచ్ఛం ఉంచారు. రేవంత్ వెంట కాంగ్రెస్ రాష్ట్ర వ్యవహారాల ఇన్‌చార్జ్ దీపాదాస్ మున్షీ, టీపీసీసీ చీఫ్ మహేశ్ కుమార్ గౌడ్, మంత్రి దామోదర రాజనర్సింహా, ఎంపీలు మల్లు రవి, బలరాం నాయక్, అనిల్ కుమార్ యాదవ్ తదితరులు ఉన్నారు.

దేశానికి తీరని లోటు: కిషన్‌రెడ్డి

మన్మోహన్ సింగ్ మరణం దేశానికి తీరని లోటని కేంద్ర మంత్రి కిషన్‌రెడ్డి తెలిపారు. ఆయన నిరాడంబర జీవితం, దేశం పట్ల అంకితభావం భావితరాలకు స్ఫూర్తి దాయకమని పేర్కొన్నారు.

మహోన్నత వ్యక్తి మన్మోహన్: నామ

మన్మోహన్ సింగ్ మరణం పట్ల బీఆర్‌ఎస్ మాజీ ఎంపీ నామ నాగేశ్వరరావు తీవ్ర సంతాపం ప్రకటించారు. ఆయన మరణం దేశానికి తీరని లోటని తెలిపారు.

రాష్ట్ర ఏర్పాటులో కీలకం: వినోద్

మన్మోహన్ సింగ్ సేవలు చిరస్మరణీయమని మాజీ ఎంపీ బోయినపల్లి వినోద్‌కుమార్ పేర్కొన్నారు. ఆర్థికశాఖ మంత్రిగా, ఆర్బీఐ గవర్నర్‌గా దేశ అభివృద్ధికి కృషిచేశారని కొనియాడారు. తెలంగాణ ఏర్పాటు బిల్లు పార్లమెంట్ ఆమోదం పొందడంలో కీలకభూమిక పోషించారని గుర్తుచేశారు.

దేశాభివృద్ధిలో కీలకపాత్ర: వేముల

ప్రధానిగా మన్మోహన్‌సింగ్ దేశాభివృద్ధిలో కీలకపాత్ర పోషించారని మాజీ మంత్రి, ఎమ్మెల్యే వేముల ప్రశాంత్‌రెడ్డి చెప్పారు. మాజీ ప్రధాని పీవీ నరసింహారావు తెచ్చిన ఆర్థిక సంస్కరణలను అమలుచేసి దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను గాడిలో పెట్టారని పేర్కొన్నారు.

దేశానికి తీరనిలోటు: నిరంజన్‌రెడ్డి

దివంగత ప్రధాని పీవీ తెచ్చిన ఆర్థిక సంస్కరణల అమలులో మన్మోహన్ సింగ్ తన వంతు పాత్ర పోషించారని మాజీ మంత్రి నిరంజన్‌రెడ్డి చెప్పారు. మన్మోహన్‌సింగ్ ప్రధానిగా ఉన్న సమయంలోనే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిందని గుర్తుచేసుకున్నారు.

భావితరాలకు స్ఫూర్తి: బండా ప్రకాశ్

దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను చక్కదిద్దిన ఆర్థిక నిపుణుడు, మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్‌సింగ్ భావితరాలకు స్ఫూర్తి అని శాసనమండలి డిప్యూటీ చైర్మన్ బండా ప్రకాశ్ తెలిపారు. గతంలో రాజ్యసభ సభ్యుడిగా ఆయనతో పలు అంశాలపై చర్చించడం గొప్ప అవకాశంగా భావిస్తున్నానని పేర్కొన్నారు.

అసమాన ఆర్థికవేత్త: రావుల

అసమాన ఆర్థిక వేత్తను, పరిపాలన దక్షుడిని దేశం కోల్పోయిందని మాజీ రాజ్యసభ సభ్యుడు రావుల చంద్రశేఖర్‌రెడ్డి పేర్కొన్నారు. మన్మోహన్‌సింగ్ చెప్పిన మాటలు తాను ఎప్పటికీ మర్చిపోలేనని తెలిపారు.

ఆర్థిక సంస్కర్త: దేవీప్రసాద్

తెలంగాణ ఉద్యమ సమయంలో ఉద్యమ నేత కేసీఆర్‌తో కలిసి మన్మోహన్‌ను కలవడం మరువలేనిదని బీఆర్‌ఎస్ నేత దేవీప్రసాద్ చెప్పారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియలో పూర్తి సహకారం అందించారని పేర్కొన్నారు.

గొప్ప రాజనీతిజ్ఞుడు: దాసోజు

దేశం గొప్ప రాజనీతిజ్ఞుడిని కోల్పోయిందని బీఆర్‌ఎస్ నేత దాసోజు శ్రవణ్ పేర్కొన్నారు. మన్మోహన్ కుటుంబసభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతి తెలిపారు.

మన్మోహన్‌సింగ్ ప్రధానిగా ఉన్నప్పుడు ఆయనను కలిసిన బీఆర్‌ఎస్ అధినేత కేసీఆర్

ఢిల్లీలో మన్మోహన్‌సింగ్ భౌతికకాయానికి నివాళులర్పించిన తర్వాత ఆయన సతీమణిని పరామర్శిస్తున్న కేటీఆర్

తెలంగాణ జోహార్

మొదటిపేజీ తరువాయి...

ప్రెసిడెంట్ కేటీఆర్, పార్టీ పార్లమెంటరీ నేత కేఆర్ సురేశ్‌రెడ్డి, ఎంపీలు దీవకొండ దామోదర్‌రావు, వద్దిరాజు రవిచంద్ర తదితర సీనియర్ నేతలు శుక్రవారం ఢిల్లీకి వెళ్లి మన్మోహన్‌సింగ్ పార్థివదేహానికి ఘనంగా నివాళులర్పించారు. మన్మోహన్ కుటుంబసభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతి తెలిపారు.

మన్మోహన్‌సింగ్ నివాసంలో సందర్శకుల పుస్తకంలో సందేశాన్ని రాస్తున్న కేటీఆర్. చిత్రంలో ఎంపీలు సురేశ్‌రెడ్డి, వద్దిరాజు, దామోదర్‌రావు

> నేను కేంద్ర మంత్రి పదవి కోసం ఢిల్లీకి రాలేదు. నాక్కావలసింది తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు. అందుకు మీరు గట్టి నిర్ణయం తీసుకోవాలి. మీరు నాకు కేటాయించిన శాఖతో తెలంగాణకు పనేలేదు. అవసరం ఉన్నవారికి, ఆ శాఖను కోరుకుంటున్నవారికి ఇవ్వండి. నాకు మాత్రం తెలంగాణ విషయంలో స్పష్టత ఇవ్వండి. నాకే శాఖ ఇవ్వకపోయినా మంచిదే..
>
> **- మన్మోహన్‌సింగ్, సోనియాగాంధీతో కేసీఆర్ (2004)**

> దేశంలో పాలనా అనుభవం ఉన్న పెద్ద రాష్ట్రాలకు పాఠాలు చెప్పే ప్రయోగశాలగా తెలంగాణ ఎదిగినందుకు సంతోషంగా ఉన్నది. తెలంగాణను కేసీఆర్ ఆ రకంగా మలిచి తన ప్రేమను నిరూపించుకున్నారు.
>
> **- పలు సందర్భాల్లో మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్**

మన్మోహన్ సహకారం మరువలేం : బీఆర్‌ఎస్ పార్టీ అధినేత కేసీఆర్

మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్‌సింగ్ మృతిపట్ల బీఆర్‌ఎస్ అధినేత కేసీఆర్ తన ప్రగాఢ సంతాపం తెలిపారు. 'దేశ ఆర్థిక సంస్కరణల ఆర్కిటెక్టుగా మన్మోహన్‌సింగ్ దేశానికి అమోఘమైన సేవలందించారు. ఆయనకు తెలంగాణతో ప్రత్యేక అనుబంధం ఉన్నది. వారి క్యాబినెట్‌లో మంత్రిగా పనిచేసిన నాకు వారితో వ్యక్తిగత అనుబంధమున్నది. వారెంతో స్థితప్రజ్ఞత కలిగిన దార్శనికులు. తెలంగాణ ఉద్యమ సమయం నుంచి రాష్ట్ర ఏర్పాటు దాకా వారందించిన సహకారం తెలంగాణ సమాజం మరువదు. తెలంగాణ కోసం పోరాడుతున్న నాకు, టీఆర్‌ఎస్ పార్టీకి ప్రతి సందర్భంలో మనోధైర్యాన్ని నింపుతూ వారు అండగా నిలిచారు. వారు ప్రధానిగా ఉన్న సమయంలోనే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటైంది. రాష్ట్ర ఏర్పాటులో సానుకూల వైఖరితో నాకు వారందించిన సహకారం మరువలేను. ఈ నేపథ్యంలో తెలంగాణ సమాజానికి అత్యంత ఆప్తుడైన మన్మోహన్‌సింగ్‌కు ఘన నివాళులర్పించాలని నిర్ణయించి వారి కడసారి వీడ్కోలు సందర్భంగా అంత్యక్రియల్లో పాల్గొనాలని పార్టీ వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్‌ను, ఎంపీలను ఆదేశించిన' అని కేసీఆర్ వివరించారు.

2004 తొలినాళ్లలోనే..

తెలంగాణ ఉద్యమ స్వరూపం.. స్వభావాలను, ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటుకాకుంటే ఈ ప్రాంతానికి కలిగే నష్టాలు, ఇతర పరిణామాలను బీఆర్‌ఎస్ అధినేత కేసీఆర్ 2004 తొలినాళ్లలోనే నాటి ప్రధాని మన్మోహన్‌సింగ్‌కు వివరించారు. 1971లో తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని ఇస్తామని 11 మంది తెలంగాణ ప్రజాసమితి ఎంపీలను కాంగ్రెస్‌లో విలీనం చేసుకొని ఉద్యమాన్ని అణచివేసిన చరిత్ర నాటి ప్రధాని ఇందిరాగాంధీకి ఉన్నదని, ఆ పొరపాటును మళ్లీ చేయకూడదని కేసీఆర్ పదే పదే నాటి కేంద్రాన్ని కోరారు. తెలంగాణ విషయంలో తాము చేసిన తప్పును మన్మోహన్ సింగ్ సరిదిద్దారని తెలంగాణ ఏర్పాటు తొలినాళ్లల్లో అనేక మంది కాంగ్రెస్ నేతలు సైతం బహిరంగ వేదికలపై చెప్పిన సందర్భాలున్నాయి.

కేసీఆర్ సంకల్పానికి ముగ్ధుడైన మన్మోహన్

దశాబ్దాలుగా తెలంగాణపై కొనసాగిన అణచివేత, ఆర్థిక దోపిడీ, సామాజిక, సాంస్కృతిక వివక్ష తెలిసిన అతికొద్ది మంది జాతీయ నాయకుల్లో మన్మోహన్ సింగ్ ముందు వరుసలో ఉంటారు. 2004లో టీఆర్‌ఎస్‌తో పొత్తు ఫలితంగా ఇటు రాష్ట్రంలో ఇటు కేంద్రంలో కాంగ్రెస్ అధికారంలోకి వచ్చింది. పార్టీ అధినేత కేసీఆర్, ఆలె నరేంద్ర, బోయినపల్లి వినోద్‌కుమార్, రవీంద్రనాయక్, మధుసూదన్‌రెడ్డి ఐదుగురు ఎంపీలుగా గెలిచారు. పొత్తులో భాగంగా బీఆర్‌ఎస్‌కు రెండు కేంద్ర మంత్రి పదవులు వచ్చాయి. కేసీఆర్‌కు షిప్పింగ్, ఆలె నరేంద్రకు గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వశాఖలు దక్కాయి. నాటి యూపీఏ మిత్రపక్షమైన డీఎంకే షిప్పింగ్ మంత్రిత్వశాఖ కావాలని పట్టుబట్టింది. కేసీఆర్‌కు ముందుగా కేటాయించిన షిప్పింగ్ శాఖను ఎలా తీసుకోవడమన్న మీమాంసలో కేంద్రం పడింది. 'ఈ విషయాన్ని కేసీఆర్‌కు ఎలా చేరవేయాలి? పొత్తు ధర్మంలో భాగంగా కేటాయించిన శాఖను తిరిగి ఇవ్వాలని ఎలా అడగాలి' అన్న సందిగ్ధంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉన్నదనే విషయం తెలుసుకున్న కేసీఆర్ తానే స్వయంగా మన్మోహన్ సింగ్, సోనియాగాంధీ వద్దకు వెళ్లి 'నేను కేంద్ర మంత్రి పదవి కోసం ఢిల్లీకి రాలేదు. నాక్కావాల్సింది తెలంగాణ ఏర్పాటు. అందుకు మీరు గట్టి నిర్ణయం తీసుకోవాలి. మీరు నాకు కేటాయించిన శాఖతో తెలంగాణకు పనేలేదు. అవసరం ఉన్నవారికి, ఆ శాఖను కోరుకుంటున్నవారికి ఇవ్వండి. నాకు మాత్రం తెలంగాణ విషయంలో స్పష్టత ఇవ్వండి. నాకు ఏ శాఖా కూడా ఇవ్వకపోయినా మంచిదే' అని కేసీఆర్ చెప్పడంతో అంతా ఊపిరి పీల్చుకున్నారు. అప్పుడు కేసీఆర్‌కు కేటాయించిన శాఖను డీఎంకేకు ఇవ్వడంతో చాలా కాలం కేసీఆర్ ఏ శాఖ కూడా లేని మంత్రిగా కొనసాగిన విషయం తెలిసిందే. యూపీఏ కనీస ఉమ్మడి ప్రణాళికలో తెలంగాణకు చోటు, జూన్ 7, 2004లో పార్లమెంట్ ఉభయసభలను ఉద్దేశించి రాష్ట్రపతి చేసిన ప్రసంగంలో తెలంగాణ అంశాన్ని చేర్చడం, ఆ తర్వాత జూలైలో విజ్ఞానభవన్‌లో జరిగిన మీడియా సమావేశంలో తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు కేంద్రం కట్టుబడి ఉన్నదని ప్రధాని మన్మోహన్‌సింగ్ ప్రకటించడం దాకా ప్రతి సందర్భంలో కేసీఆర్‌లో ఉన్న సంకల్పానికి మన్మోహన్‌సింగ్ ముగ్ధులయ్యారు.

తెలంగాణతో మన్మోహన్‌కు వీడదీయలేని అనుబంధం

మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్‌సింగ్‌కు తెలంగాణతో విడదీయరాని అనుబంధం ఉన్నది. ఉమ్మడి వరంగల్ జిల్లా ఏటూరునాగారం మండలం కంతనపల్లి గ్రామం గోదావరి వరద ముంపునకు గురైనప్పుడు 1987, ఏప్రిల్ 24న నాటి ప్లానింగ్ కమిషన్ వైస్ చైర్మన్‌గా ఉన్న మన్మోహన్‌సింగ్ ఆ గ్రామానికి వచ్చి వరద బాధితుల కోసం నిర్మించిన కంతనపల్లి పునరావాస కాలనీని ప్రారంభించారు. ఆ గ్రామంలో ఇప్పటికీ ఆయన ప్రారంభించిన శిలాఫలకం ఉన్నది. కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం వైస్ చాన్స్‌లర్‌గా ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ ఉన్న సమయంలో 1992లో వర్సిటీ స్నాతకోత్సవంలో మన్మోహన్‌సింగ్ 'యు టర్న్ ఇన్ ఇండియన్ ఎకానమీ' అనే అంశంపై స్నాతకోత్సవ ప్రసంగం చేశారు. 2003లో వరంగల్‌లో టీఆర్‌ఎస్ నిర్వహించిన తెలంగాణ జైత్రయాత్ర బహిరంగ సభ ద్వారా బలంగా ప్రజ్వరిల్లిన తెలంగాణ ఆకాంక్ష, జాతీయ రాజకీయాలను ఆకర్షించింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనే ధ్యేయంగా తెలంగాణ ప్రాంతమంతా అప్రతిహత చైతన్యస్రవంతిని విస్తరింపజేస్తున్న టీఆర్‌ఎస్‌తో కాంగ్రెస్ పొత్తు పెట్టుకోక తప్పని అనివార్యతను కేసీఆర్ సృష్టించారు. అప్పటి నుంచి 2014లో తెలంగాణ రాష్ట్ర కల సాకారమయ్యేదాకా మన్మోహన్ సింగ్ ప్రధానిగా ఉండటం విశేషం.

- బీఆర్‌ఎస్ అధినేత కేసీఆర్ తన మంత్రివర్గ సహచరుడే అయినా మన్మోహన్ ఆప్యాయంగా 'చంద్రశేఖర్‌జీ' అని సంబోధించేవారు.
- 'తెలంగాణ వచ్చుడో.. కేసీఆర్ సచ్చుడో', 'తెలంగాణ జైత్రయాత్రో.. కేసీఆర్ శవయాత్రో' అంటూ 2009 నవంబర్ 29న చేపట్టిన ఆమరణ నిరాహారదీక్షకు మన్మోహన్‌సింగ్ చలించిపోయారు.
- డిసెంబర్ 9 ప్రకటనను త్రిమూర్తుల కూర్పుగా చెప్తుంటారు. రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రకటన చేసింది నాటి హోంమంత్రి చిదంబరమే అయినా కేసీఆర్‌కు, మన్మోహన్ సింగ్‌కు మధ్య వారధిగా ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ ఉన్నారు. ఈ ముగ్గురి 'పద'కూర్పే తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రకటన.
- 2014, ఫిబ్రవరి 19న పార్లమెంట్‌లోకి బిల్లు వచ్చేదాకా మన్మోహన్‌సింగ్, కేసీఆర్ అత్యంత గోప్యంగా వ్యవహరించారు.
- పార్లమెంట్ ఫ్లోర్ మేనేజ్‌మెంట్‌లో భాగంగా బిల్లు సమయంలో అనుసరించాల్సిన వ్యూహంపై మన్మోహన్, కేసీఆర్ ముందుగా చర్చించుకొని, ఆ పర్యవసానాల నేపథ్యంగా పార్లమెంట్ ఉభయ సభల్లో నాడు ప్రతిపక్షనేతలుగా ఉన్న అరుణ్‌జైట్లీ, సుష్మా మద్దతును కేసీఆర్ కూడగట్టడంతో ఇద్దరి వ్యూహం ఫలించిందని చెప్తారు.
- తెలంగాణ బిల్లు ఉభయ సభల్లో నెగ్గి రాష్ట్రపతి ఆమోదం పొందేదాకా మన్మోహన్ సింగ్ తెలంగాణ ఏర్పాటు విషయంలో కేసీఆర్‌కు బాసటగా నిలిచారు.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావం తర్వాత కేసీఆర్ నాయకత్వంలో చేపట్టిన విప్లవాత్మక పథకాల ఫలితాలను చూసి మన్మోహన్ సింగ్ ఎంతో ముచ్చటపడ్డారు.
- రాజ్యసభ సభ్యుడిగా రైతుబంధు, వ్యవసాయానికి 24గంటల ఉచిత విద్యుత్తు, మిషన్ కాకతీయ, మిషన్ భగీరథ వంటి పథకాలను మన్మోహన్ కీర్తించారు. 'దేశంలో పాలనా అనుభవం ఉన్న పెద్ద రాష్ట్రాలకు పాఠాలు చెప్పే ప్రయోగశాలగా ఎదిగినందుకు సంతోషంగా ఉన్నది. తెలంగాణను కేసీఆర్ ఆ రకంగా మలిచి తన ప్రేమ ను నిరూపించుకున్నారు' అని పలు సందర్భాల్లో మన ఎంపీలతో పేర్కొనటం గమనార్హం.

వెన్నుతట్టి ప్రోత్సహించారు

- **ఉద్యమంలో ఎన్ని ఒడిదొడుకులు ఎదురైనా ఆత్మస్థైర్యం కోల్పోవద్దని చెప్పారు**
- **తెలంగాణ ఏర్పాడ్డాక ఎప్పుడూ వాకబు చేసేవారు**
- **దేశానికి ప్రపంచస్థాయి గుర్తింపు తెచ్చిన మేధావి మన్మోహన్ : ఢిల్లీలో కేటీఆర్**

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 27 (నమస్తే తెలంగాణ) : ఎన్ని ఒడిదొడుకులు ఎదురైనా ఆత్మస్థైర్యాన్ని కోల్పోవద్దని నాడు వెన్నుతట్టి తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని ప్రోత్సహించిన గొప్ప వ్యక్తి డాక్టర్ మన్మోహన్ సింగ్ అని బీఆర్‌ఎస్ వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్, మాజీ మంత్రి కేటీఆర్ మననం చేసుకున్నారు. 'మీ డిమాండ్, కోరికలో న్యాయం ఉన్నది. మీ ఆశయం తప్పక ఫలిస్తుంది' అని ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని కాంక్షించిన నాయకుడు మన్మోహన్‌సింగ్ అని కొనియాడారు. శుక్రవారం ఢిల్లీలో మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ పార్థివదేహానికి బీఆర్‌ఎస్ వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్ కేటీఆర్, బీఆర్‌ఎస్ పార్లమెంటరీ పార్టీ లీడర్ కేఆర్ సురేశ్‌రెడ్డి, డిప్యూటీ లీడర్ వద్దిరాజు రవిచంద్ర, విప్ దీవకొండ దామోదర్ రావు పూలమాలలు వేసి ఘనంగా శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు. అనంతరం కేటీఆర్ మీడియాతో మాట్లాడారు. 'కేసీఆర్‌కు మన్మోహన్ సింగ్‌తో చాలా సాన్నిహిత్యం ఉండేది. ఏడాదిన్నర పాటు వారి క్యాబినెట్‌లో కేసీఆర్ కేంద్ర మంత్రిగా పనిచేశారు. తెలంగాణ ఏర్పడిన తర్వాత కూడా ఎన్నో సందర్భాల్లో చాలా ఆప్యాయంగా పలకరించేవారు. తెలంగాణ ఎలా ఉన్నదని ఎప్పటికప్పుడు వాకబు చేసేవారు. ఎన్నో విషయాల్లో కేసీఆర్‌కు ఆయన దిశానిర్దేశం చేశారు. తెలంగాణ ఏర్పాటు కోసం 2004లో కేసీఆర్ ఆయన క్యాబినెట్‌లో చేరిన తర్వాత.. కొన్ని ఒడిదొడుకులు ఎదురైనా కూడా 'మీరు ఆత్మస్థైర్యాన్ని కోల్పోవద్దు' అంటూ వెన్నుతట్టి ప్రోత్సహించారని గుర్తుచేసుకున్నారు. 'మీ డిమాండ్, కోరికలో న్యాయం ఉన్నది. మీ ఆశయం ఫలిస్తుంది. ఫలించాలి అని తెలంగాణను కాంక్షించిన నాయకుడు మన్మోహన్ సింగ్. భారత దేశాన్ని ఆర్థిక సంక్షోభం నుంచి బయటపడేటమే కాకుండా.. మన దేశానికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు తెచ్చారు. ఒక సౌమ్యుడిగా, వివాదరహితుడిగా, అందరివాడుగా భారత దేశానికి గొప్ప పేరు తెచ్చిన నాయకుడు డాక్టర్ మన్మోహన్ సింగ్' అని కొనియాడారు. 'ఆయనకు మా పార్టీ తరపున నివాళి అర్పించాలని పార్టీ పెద్దలు కేసీఆర్ చెప్పారు. రాజ్యసభ ఫ్లోర్ లీడర్ సురేశ్‌రెడ్డి, ఎంపీలు వద్దిరాజు రవిచంద్ర, దామోదర్ తదితరులతో కలిసి వారి కుటుంబసభ్యులను కలిశాం. డాక్టర్ మన్మోహన్ సింగ్ ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని ప్రార్థించాం. ఇలాంటి మహానుభావుడిని కోల్పోవడం దురదృష్టకరం. దేశంలో అధికారం మారుతూ ఉండొచ్చు.. కానీ దేశం మంచిగా ఉండాలని కాంక్షించే వారు చనిపోవడం అత్యంత బాధాకరం. వారి కుటుంబానికి దేవుడు మనో నిబ్బరం కలుగజేయాలని మా ప్రార్థన. వారి మృతిపట్ల మా బీఆర్‌ఎస్ పార్టీ సంతాపం, సానుభూతి తెలియజేస్తున్నది' అని పేర్కొన్నారు.

రెస్ట్ ఇన్ పీస్ సర్..

'నవ భారత నిర్మాత, దార్శనికుడు, అసలైన మేధావి, దయాహృదయుడు మన్మోహన్ సింగ్ పట్ల చరిత్ర దయ, కృతజ్ఞతతో ఉంటుంది. మాజీ ప్రధానమంత్రి డాక్టర్ మన్మోహన్ సింగ్ మృతి పట్ల ఆయన స్నేహితులు, కుటుంబానికి నా హృదయపూర్వక సానుభూతి తెలియజేస్తున్నా. ఆయన గొప్పదనం రాబోయే తరాలకు స్ఫూర్తినిస్తుంది. రెస్ట్ ఇన్ పీస్ సర్' అంటూ 'ఎక్స్'లో కేటీఆర్ పోస్ట్ చేశారు.

కేంద్ర బడ్జెట్‌పై తెలంగాణ భారీ ఆశలు

- **రాష్ట్రానికి 1.63 లక్షల కోట్లు కేటాయించండి**
- **ట్రిపుల్ ఆర్‌కు 34,367 కోట్లు.. మెట్రో రైలు రెండోదశకు 24,269 కోట్లు.. మూసీ కోసం14,100 కోట్లు ఇవ్వండి**
- **పెండింగ్ గ్రాంట్లు ఇవ్వండి**
- **4 విమానాశ్రయాలకు అనుమతివ్వండి**
- **కేంద్రానికి రాష్ట్రం ప్రతిపాదనలు**
- **ఇప్పటికే కేంద్ర మంత్రులకు వినతి**

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 27 (నమస్తే తెలంగాణ): కేంద్ర బడ్జెట్‌పై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భారీ ఆశలు పెట్టుకున్నది. గతంలో బడ్జెట్ కేటాయింపుల విషయంలో తెలంగాణకు కేంద్రం తీవ్ర అన్యాయం చేసింది. అయితే, వచ్చే ఫిబ్రవరిలో పార్లమెంట్‌లో ప్రవేశపెట్టనున్న 2025-26 ఆర్థిక సంవత్సర బడ్జెట్‌పై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చాలా అంచనాలు పెట్టుకున్నది. కేంద్ర బడ్జెట్ ప్రతిపాదనల్లో రాష్ట్రానికి రూ.1.63 లక్షల కోట్ల నిధులు కేటాయించాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం కోరుతున్నది. రీజినల్ రింగ్ రోడ్డు, హైదరాబాద్ మెట్రో రైలు రెండో దశ, మూసీ నది అభివృద్ధితోపాటు ఇతర మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులకు ఆర్థికసహాయం అందించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది. ఈ మేరకు ముఖ్యమంత్రి రేవంత్‌రెడ్డి, ఆర్థిక మంత్రి భట్టి విక్రమార్క, సంబంధిత శాఖల మంత్రులు ఈ అంశాలపై కేంద్ర మంత్రులకు ఇప్పటికే ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు.

ట్రిపుల్‌ఆర్‌కు ప్రాధాన్యం

హైదరాబాద్‌కు రీజినల్ రింగ్ రోడ్డు, పరిశ్రమల వృద్ధి, లాజిస్టికల్ హబ్స్, ఫార్మాసిటీ ప్రాధాన్య అంశాలుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంచుకుంటున్నది. ఇందుకోసం కేంద్రం నుంచి రూ.34,367 కోట్ల సాయం కోరింది. భూసేకరణ మొదలుపెట్టినప్పటికీ, కేంద్ర నుంచి అవసరమైన అనుమతుల కోసం ఎదురుచూస్తున్నది. హైదరాబాద్ మెట్రో రైలు విస్తరణ రెండో దశ 76.4 కిలోమీటర్ల పరిధిని కవర్ చేయనున్నది. కేంద్రం, రాష్ట్ర నిధులతో దీనిని నిర్మించాలనే ప్రతిపాదన ఉన్నది. ఇందుకు కేంద్ర వాటాగా రూ.24,269 కోట్లు ఇవ్వాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విజ్ఞప్తిచేసింది. తెలంగాణ నుంచి మూసీ నది పునర్జీవన ప్రాజెక్ట్ మరో ముఖ్యమైన ప్రతిపాదన ఉన్నది. ఈ ప్రాజెక్ట్ కోసం మూసీ సమీపంలోని 220 ఎకరాల రక్షణశాఖకు చెందిన భూమిని ఇవ్వాలని రాష్ట్ర సర్కారు కోరింది. ఈ ప్రాజెక్టుకు రూ.14,100 కోట్ల నిధులు అవసరమవుతాయని, సహకరించాలని విజ్ఞప్తి చేసింది.

ఏపీ బకాయిలు 2,547.07 కోట్లు ఇప్పించండి

కేంద్రం నుంచి పెండింగ్‌లో ఉన్న రూ.1,800 కోట్ల గ్రాంట్లను విడుదల చేయాలని కోరింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం కింద ఏపీ నుంచి రావాల్సిన నిధులు, రాష్ట్రం మీద పడిన రూ.2,547.07 కోట్ల అప్పులు ఇప్పించాలని కోరింది. 2014-15 కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాల కింద తెలంగాణకు కేటాయించాల్సిన రూ.495.20 కోట్ల బకాయిలను పరిష్కరించడంలో కేంద్రం జోక్యం చేసుకోవాలని అభ్యర్థించింది. కాజీపేటలో సమగ్ర కోచ్ ఫ్యాక్టరీ, బయ్యారం ఉక్కు కర్మాగారం వంటి పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టంలో ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చాలని రాష్ట్రం డిమాండ్ చేస్తున్నది. రైల్వే కనెక్టివిటీ మరింత మెరుగుపర్చాలని కోరుతున్నది. వరంగల్ జిల్లా మామునూరు, ఖమ్మం జిల్లా పాల్వంచ, పెద్దపల్లి జిల్లా అంతర్గావ్, ఆదిలాబాద్‌లోనూ కొత్త విమానాశ్రయాల ఏర్పాటు కోసం అనుమతులు ఇవ్వాలని ప్రతిపాదనలు సమర్పించింది. ఇలా మొత్తం కేంద్ర బడ్జెట్ ప్రతిపాదనల్లో రాష్ట్రానికి రూ.1.63 లక్షల కోట్ల నిధులు కేటాయించాలని విజ్ఞప్తి చేసింది.

దివ్యాంగులకు బాసటగా మిట్టీ కేఫ్

హైదరాబాద్ బొల్లారం రాష్ట్రపతి నిలయంలో ఏర్పాటు

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 27 (నమస్తే తెలంగాణ): వైకల్యంతో బాధపడుతున్న ఎంతోమంది అభాగ్యులకు ఆ కేఫ్ చేయూతనిస్తున్నది. స్వశక్తితో నిలబడి, ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకోవడానికి నైపుణ్యాలు, శిక్షణను అందిస్తున్నది. ఇలా దేశ వ్యాప్తంగా స్వర్ణభ మిత్ర అనే మహిళ 40కి పైగా మిట్టీ కేఫ్‌లు ఏర్పాటు చేశారు. ఢిల్లీలోని రాష్ట్రపతి భవన్, సుప్రీంకోర్టు కాంప్లెక్స్, పలు అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయాల్లో మిట్టీ కేఫ్ మంచి ఆదరణ పొందుతున్నది. ఈ కేఫ్‌ను సికింద్రాబాద్ బొల్లారంలోని రాష్ట్రపతి నిలయం ఆవరణలోనూ ఏర్పాటు చేశారు. శీతాకాల విడిదికి వచ్చినప్పుడు రాష్ట్రపతి ద్రౌపది ముర్ము కూడా కేఫ్‌ను సందర్శించి, నిర్వాహకులను అభినందించారు.

నాణ్యమైన వస్తువుల విక్రయం

మిట్టీ కేఫ్‌లలో ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసిన స్టాల్‌లో ఆధునిక శైలిలో చేతితో రూపొందించిన గృహ, కార్యాలయ అలంకరణ పరికరాలు, పిల్లల ఆట వస్తువులు, నోటు పుస్తకాలు, పెన్నులు విక్రయిస్తున్నారు. సమోసా, చాట్, పకోడీ, మసాలాటీ, బిస్కెట్లు, కాఫీ, మ్యాగీ, శాండ్‌విచ్, ఐస్క్రీమ్స్, చిరుతిండ్లు లభిస్తాయి.

ఈవీలపై పెరుగుతున్న మోజు

- **రోడ్ ట్యాక్స్, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు మినహాయింపు**
- **నిర్వహణ ఖర్చు తక్కువ, కొనుగోళ్లకు మక్కువ**
- **43 రోజుల్లో 4,251 ఎలక్ట్రిక్ వెహికిల్స్ రిజిస్టర్**

వాహనం	కొనుగోళ్లు
మోటార్ సైకిళ్లు	3,207
కార్లు	728
గూడ్స్ వాహనాలు	94
ఆటోరిక్షా	134
మ్యాక్సీక్యాబ్	48
మోటార్‌క్యాబ్	32
ఈ-రిక్షాలు	8

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 27 (నమస్తే తెలంగాణ): రాష్ట్రంలో విద్యుత్ వాహనాల(ఈవీ) కొనుగోళ్లు, రిజిస్ట్రేషన్లు ఆశాజనకంగా మారాయి. ఈవీ టూవీలర్స్‌కు రూ.15వేల వరకు, కార్లపై రూ.3 లక్షల వరకు రాయితీ లభిస్తుండటంతో వాహనదారులు ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలపై మక్కువ చూపుతున్నారు. రాష్ట్రంలో క్రమంగా ఎలక్ట్రిక్ కార్లు, ఆటోరిక్షాలు, బైక్స్ కొనుగోళ్లు పెరుగుతన్నాయని రవాణాశాఖ అధికారులు వెల్లడించారు. నిరుడు డిసెంబర్ 1 నుంచి డిసెంబర్ 25 వరకు 78,862 కొత్త ఈవీలు, అంతకుముందు ఏడాది 52,134 ఈవీల రిజిస్ట్రేషన్‌లు జరిగాయని తెలిపారు. ఏడాదిలో కొనుగోళ్లు, రిజిస్ట్రేషన్లు 52.28 శాతం పెరిగాయని పేర్కొంది. ఏడాదిలో మోటార్ సైకిళ్లు, ఆటోలతో పాటు అన్ని రన్ని రకాల ఈవీల రిజిస్ట్రేషన్‌లో భారీగా వృద్ధి నమోదవగా కార్ల సంఖ్యలో కొంత తగ్గుదల ఉందని అధికారులు చెప్పారు. పాత విధానంలో ఫీజుల మినహాయింపు, రాయితీల విషయంలో కార్ల సంఖ్యపై పరిమితి ఉండడంతో కోటా దాటడంతో 2022-23తో పోలిస్తే 2023-24లో విద్యుత్ కార్ల రిజిస్ట్రేషన్లు తగ్గాయని వివరించారు.

జనంలో పెరిగిన అవగాహన

పెట్రోల్, డీజిల్‌తో నడిచే వాహనాల వల్ల నగరాలు, పట్టణాల్లో కాలుష్యం పెరుగుతోంది. దీంతో ప్రజల్లో కాలుష్య రహిత వాహనాలపై అవగాహన పెరిగింది. ప్రభుత్వం నవంబర్ 18న కొత్త పాలసీ తీసుకొచ్చింది. రోడ్ ట్యాక్స్, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజును రవాణాశాఖ పూర్తిగా మినహాయింపు ఇస్తున్నది. 2026 డిసెంబర్ 31 వరకు అమల్లో ఉంటాయని అధికారులు వెల్లడించారు. దూర ప్రయాణంలో చార్జింగ్ స్టేషన్ల కొరతను పరిష్కరిస్తే ఎలక్ట్రానిక్ వాహనాల సంఖ్య పెరిగే అవకాశం ఉంటుందని వినియోగదారులు చెబుతున్నారు.